

Juhos-Kiss János

## Mit jelent nekünk Kolozsvár?

Mit jelent nekünk Kolozsvár? Erős, folyamatos zsongást, hogy Kolozsvár visszavár, Kolozsvár hazavár!

Magyarul zsong-bong, zenél velünk a táj, hogy Kolozsvár, Kolozsvár. Magyarul hív és szívből muzsikál, hogy Kolozsvár – amikor egykoron felmentünk a Fellegvárra (napi gondjaink elől menekültünk) szemlélődésbe mélyültünk, időtlenül nézegettünk, te szépséges Kolozsvár – te drága Kolozsvárunk! Minden veszteségek ellenére csodálunk kemény kitartásodért, főleg a téged elnyomni akaró blokkok (panelek) furcsa dzsungelétől féltettünk. A lábunk alatt hevertél, kiszolgáltatottan s mélyen megalázva, de minden percben veled akartunk, akarunk lenni! Veled éreztünk és szenvedtünk, de összeszorított fogakkal tiltakoztunk a rontás ellen. Olyankor te mindig megnyugtattál, titokban hozzánk küldted dicső múltad egy-egy nagy fiát: Bocskai István, Báthory Istvánt, Rákóczit, Bolyai Jánost, Heltait, Apáczait, hogy szóljanak hozzánk, hogy vigasztaljanak, mert nem oda Buda, tartja még magát a szép és erős Kolozsvár! Értünk is hadakozott legnagyobb fiad, a győzhetetlen Mátyás, a babérkoszorús király, büszke lovas, aki minden helyi és reneszánsz fortélyt megtanult, szeretett, de ha kellett, keménykezü uralkodóként oda-oda vágott; hol polgárként gondolkozott, hol egyszerű parasztként mutatkozott, mulatozott, énekelt, de hét nyelven beszélt! Mese nem volt! Láthatatlan, fekete seregével minden éjjel most is visszajár, mint a régi szép időkben, hajdanán! Hányszor de hányszor felverte a kolozsvári út porát, s hányszor de hányszor verte le a legfélelmetesebb ellenségünket: saját kishitűségünket.

Mit jelent nekünk Kolozsvár? Amit a jól látható Szent Mihály templomtornya jelent nekünk: szétvert, szétszórt népünk fölött az egyenes tartást, a büszke felívelést! (Szent István királyunk a gonoszt legyőző Szent Mihály főangyalnak ajánlotta az erdélyi püspöki egyházmegyét, az ő nevét viseli a székesegyház.)

A Szent Mihály templom harangja szívünkben visszhangzik: egyre csak ver tovább, messziről szólít, megjelenésre, seregszemlére hív, zakatol, egyre csak kong-bong, de szívkeservesen bűg!

Mit jelent nekünk Kolozsvár? Amit a sétatéri Magyar Színház előadásai jelentettek telt házas estéken – miután a szecessziós Magyar Színházat és Operát elvették –, túlcsoordult lelkünknek a szenvedélyes szerelmet, a szünni nem akaró tapsokat Thália és az Igazság oltára előtt!

Mit jelent nekünk Kolozsvár? Reményik Sándor mennydörgését, hogy:

*„Eridj, ha tudsz...*

*Eridj, ha gondolod,*

*Hogy valahol, bárhol a nagyvilágban*

*Könnyebb lesz majd a sorsod hordanod.”*

Kolozsváron, Dsida Jenő és Reményik Sándor azt a szívszorító érzést testesítik meg, amit tehetetlen fájdalomukban képesek voltak a gyalázatos trianoni világ fülébe üvöltetni: a vérünket is megremegtető igazságtalanság kibírhatatlan hasogatását!

*„Itthon maradok én!*

*Károgva és sötéten,*

*Mint téli varjú száraz jegenyén!”*

Csontba hasító szózata marasztal, de ha elmentél, mindhalálig remegtet! Méreg sem lettél idegen vérben! Önmagad maradtál?

Mit jelent nekünk Kolozsvár. Ifjú szívünk ott lobbant először szerelemre, nem egyszer, nem kétszer, nem bátortalan nyámnyilaként, hanem életre-halálra szóló kitarással hittél az együvé tartozásban. Szenvedéllyel, tisztasággal, mélységes mély hittel, meggyőződéssel, az erdélyi ember kemény öntudatával úgy éltél, hogy a Gyalui-havasok szinte négykézláb csúsztak felénk, elénk! Amikor mi már nem leszünk, de a belőlünk táplált tűzből törjenek ki a lángok, működő vulkánokként tüzeljenek, közben a Kis-Szamos vize továbbra is békésen fog tovább folydogálni, kanyarodni, a Kolozsvári-dombok derekát simogatva.

Mit jelent nekünk Kolozsvár? Azt, hogy gyönyörűek a nők, ha már a gyönyörű épületek bámulásával beteltünk, és eleget koptattuk a belváros aszfaltját. Egy-egy csinos nő láttán a férfiembernek elmegy az esze, megrándul valami ideg a combja környékén. A bájos, szép nők látványáért sétáltam én is Szamosújvár utcáin, ahol az aszfalt repedéseit is ismertem. Ritkábban jártam Kolozsváron, a Kolozsvárra vezető sztrádán, miközben kukoricatáblák, pipacsos búzatáblák integettek felém a Mezőség minden irányából. Egy-egy tehén békésen legelt, csapkodta a farkát, juhok bégettek, a juhászok nagyokat hallgattak (nagyreszt románok voltak), nem furulyáztak. Az ég madarai daloltak, források, patakok csörgedeztek a völgyekből.

Emlékeink három dimenzióba visznek vissza a Mikó-kerti öreg, göcsörtös fák közé – Kolozsvár – érezni a Botanikus-kert virágainak erős illatozását, ütemesen, ölelve lengedeztek, hol a jó mag mindig a jó talajra hullt, képes volt kisarjadni. A többit sem szórja szerteszt a szél, de mégis került a magból héthatáron túlra, ahol génmanipulációk és veszteségek ellenére is összetartoznak, ugye Xantus Jánosunk, ugye Palocsay Zsigmond kolozsvári nemesítőnk? Ami nem tartozik egy fajtába, nem nő egybe, csak a Teremtő választhatja szét! Nőhetnek belőlünk fenyesek, szakadhat belőlünk sziklaomlás, marad a Törvény a Kárpátok karéja körül, ahol a hun-avar-magyar nyelv annyira dallamos, amennyire logikus a világnyelvekhez és a nem agglutináló (szótagoló) kis nyelvekhez képest, hogy az maga a csoda. A nyelv különbséget tesz a szerelem és a szeretet között, árnyalja, osztja az áldást, leveszi az átkot! Mára már csak a magyar nyelvű könyvekért és lapokért való mindennapi vadászatunk maradt – mindenhol Kolozsvár olvasható! – ahol a

szellem felettünk kering, akár a Föld a Nap körül! Földünk kevés. Vizünk sok van, de nem válik borrá, hacsak a Teremtő nem akarja.

Mit nekünk Olümposz bércei, Kolozsvárról nem is látható, nem is érdekes, de ma sem jelent annyit, mint nekünk a kolozsvári Fellegvár!

Minden csatangolásunk, nemes szemlélődésünk, maradandó ifjúságunk, boldogságunk, szent fővárosa: Kolozsvár!

Minden kiejtett szó, ének, vers, cikk és oxigén: a dús jövőnk ígéretével minket előre kecsegtetett, minden szennyeződés ellenére minket szolgált – amikor roppant nagy levegővételünk be- és kilégzésével a tordai úton felszállt, a hajnali pacsirták és kései rigók fütyülésével visszahangozta Kolozsvár zsongó dallamát. Valahol mindig nekünk húzták a talpalávalót, jártuk a legényest, a gyors csárdást, a diszkó zene is dívott. A lényeg, hogy nem tunyultunk el, s ha fát vágtak rajtunk, akkor se adtuk fel életünk színterét, életünk értelmét. Összefogtunk, tiszta szívvel sohase voltunk megalkuvók, anyagiás, elveszett magyarok!

Harangoztak Kolozsváron az égiek, hogy mindenkinek tudomására adassék, már összecődült Mátyás király szobránál mindenki, aki számít, aki testben és lélekben még él, élni akar és örök! Megtelt a tér, szívünk diplóma kitarva. Imádkozzunk, aztán együtt vigadjunk.

A kolozsvári ízek (töltött káposzta) vendéglősei sem adták alább, hisz mi igazán csak mostantól élhetünk, kóstolgatva a régi és új ízeket – hogy soha meg ne haljunk, ha dörög, ha megered az ég alja, ha villámok cikáznak is, újra ki fog tisztulni az ég. Kihűl, megkövesedik minden keserűség, kegyetlenség – kemény húst fogunk jóízűen rágni, karakteres enyedi és küüllőmenti borokkal fogjuk lenyomtatni.

Testvéri szemek ragyognak ránk, körülrajong a létező világ, a várva-várt polgáruvak visszajönnek, bevonulna a Főtérré – Kuncz Aladár, Kós Károly és Szabó Dezső társaságában – a kolozsvári nép örömmel várták, fogadják, szónoklatokat, szólásokat szórnak eléjük (a babérleveleket hagyják a görögöknek, pálmaleveleken eleget jártak). A bölcsesség és tapasztalat égi áldásai, és igaz gyöngyeit fognak harmatozni mindnyájuk fejére, vállára. A azúrkék égből búbajos tündérek fognak leereszkeszni, bájosan összeseregleni, vidámságukkal oltják majd be a szomorúakat, hittel a kicsinyhitűeket. Az angyalok biztatóan néznek a polgárok szemébe, szólják és szórják az igét, az égi mannákat.

Mi, elérzékenyülve, egymás kezét szorítjuk téridőben – aztán összeszedve életünk szertesztét dobált kincseit, maradéktalanul megőrizve fogjuk Haza vinni olyan könnyedén, olyan természetesen, ahogyan egy kisfiú szokott fürödni a Kis-Szamosban, olyan pontosan, ügyesen, ahogyan egy kislány szokott kövecskézni a járdán. *Ezt jelenti nekünk Kolozsvár.*

Ha angyalok vagy emberek nyelvén is szólnának hozzánk végre valahára, *tisztán, és őszintén a szemünkbe néznének, azt azonnal megéreznénk, azonnal kiöntenénk szívünk-lelkünk minden bánatát, megkönnyebbült boldogságban életünk összes kincseit Kolozsvár lábaihoz tennénk – mert Kincses Kolozsvár volt és lesz is!*